

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA

NIILA JÄÄSKINENA

přednesené dne 23. listopadu 2010¹**I – Úvod**

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (bavorský správní odvolací soud) (Německo) se v zásadě týká systému zavedeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 ze dne 27. ledna 1997 o nových potravinách a nových složkách potravin², jakož i rozhodnutí Komise 2000/196/ES ze dne 22. února 2000, kterým se zamítá uvádění „Stevia rebaudiana Bertoni: rostliny a sušené listy“ na trh jako nové potraviny nebo nové složky potravin podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97³.

2. Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Mensch und Natur AG (dále jen „společnost Mensch und Natur“)

a Freistaat Bayern (spolková země Bavorsko) ve věci zákazu uvádět na trh v Německu některé výrobky prodávané uvedenou společností z toho důvodu, že tyto výrobky obsahují „Stevia rebaudiana Bertoni: rostliny a sušené listy“ (dále jen „stevia“), v jejímž případě Komise Evropských společenství v rozhodnutí 2000/196, jehož adresátem nebyla společnost Mensch und Natur, konstatovala, že se jedná o novou potravinu, jež nesmí být uváděna na trh Společenství, protože nespĺňuje podmínky stanovené nařízením č. 258/97.

3. Žádná zúčastněná strana ve svých vyjádřeních předložených v projednáváné věci nezpochybňuje, že rozhodnutí Komise nemá obecně závazný účinek, a je tudíž v zásadě závazné pouze pro jeho adresáty. Problematika, jíž se zabývá Soudní dvůr, se týká právních účinků, které mají nařízení č. 258/97 a rozhodnutí Komise přijatá k jeho provedení ve vztahu ke správním a soudním orgánům členských států.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. L 43, s. 1; Zvl. vyd. 13/18, s. 244.

3 — Úř. věst. L 61, s. 14.

II – Právní rámec

se nových potravin nebo nových složek potravin mohou bránit volnému pohybu potravin; že mohou vytvářet podmínky pro nekalou soutěž, a tak přímo ovlivňovat fungování vnitřního trhu;

A – Právo Unie

1. Smlouva o ES

4. Článek 249 první pododstavec ES stanoví, že „[k]e splnění svých úkolů a za podmínek stanovených v této Smlouvě Evropský parlament společně s Radou, Rada a Komise [...] přijímají rozhodnutí [...]“. Čtvrtý pododstavec tohoto článku stanoví, že „[r]ozhodnutí je závazné v celém rozsahu pro ty, jimž je určeno“⁴.

(2) vzhledem k tomu, že za účelem ochrany veřejného zdraví je nezbytné zajistit, aby nové potraviny a nové složky potravin podléhaly jednotnému posuzování bezpečnosti prostřednictvím postupu Společenství předtím, než jsou ve Společenství uvedeny na trh; [...]

6. Článek 1 nařízení č. 258/97 stanoví:

„1. Toto nařízení se vztahuje na uvádění nových potravin nebo nových složek potravin na trh ve Společenství.

2. Nařízení č. 258/97

5. První a druhý bod odůvodnění nařízení č. 258/97 znějí takto:

„(1) vzhledem k tomu, že rozdíly mezi vnitrostátními právními předpisy týkajícími

2. Toto nařízení se vztahuje na uvádění na trh ve Společenství takových potravin a složek potravin, které dosud nebyly ve významné míře používány ve Společenství k lidské spotřebě a které patří do těchto skupin:

⁴ — Vzhledem k tomu, že se spor v původním řízení týká vnitrostátního rozhodnutí přijatého dne 8. dubna 2003, odkazuje se na číslování ustanovení Smlouvy o ES platné před vstupem Smlouvy o fungování Evropské unie v platnost.

[...]

- e) potraviny a složky potravin skládající se z rostlin, anebo z nich izolované a složky potravin izolované z živočichů, s výjimkou potravin a složek potravin získaných tradičními metodami šlechtění a chovu, jejichž bezpečnost byla prokázána dlouhodobým užíváním jako potravin;
8. Postup udělování souhlasu k uvedení výrobků spadajících do působnosti nařízení na trh obsahuje mimo jiné následující etapy, jež jsou upraveny v člancích 4, 6 a 7 nařízení č. 258/97:

[...]

„Článek 4

3. V případě potřeby může být postupem podle článku 13 stanoveno, zda se na typ potraviny nebo složky potraviny vztahuje odstavec 2 tohoto článku.“

1. Osoba odpovědná za uvedení na trh Společenství (dále jen „žadatel“) podá žádost členskému státu, v němž má být výrobek uveden na trh poprvé. Zároveň zašle kopii této žádosti Komisi.

7. Článek 3 odst. 1 téhož nařízení stanoví:

„Potraviny a složky potravin, na které se vztahuje toto nařízení, nesmějí

2. Provede se první posouzení podle článku 6.

– představovat nebezpečí pro spotřebitele,

Po skončení postupu podle čl. 6 odst. 4 uvědomí členský stát uvedený v odstavci 1 žadatele prodlouženě,

– uvádět spotřebitele v omyl,

– být do té míry odlišné od potravin a složek potravin, k jejichž náhradě jsou určeny, aby jejich běžná spotřeba byla pro spotřebitele z hlediska výživy nevhodná.“

– že může uvést potravinu nebo složku potraviny na trh, pokud se nevyžaduje další posouzení podle čl. 6 odst. 3 a pokud nebyla předložena žádná důvodná námitka podle čl. 6 odst. 4, nebo

- že se podle článku 7 vyžaduje rozhodnutí o souhlasu.
- 4. [...] Ve lhůtě 60 dní ode dne zaslání zprávy Komisi může členský stát nebo Komise podat připomínky nebo odůvodněnou námitku k uvedení dotyčné potraviny nebo složky potraviny na trh. [...]

[...]

Článek 6

1. Žádost podle čl. 1 odst. 4 musí obsahovat nezbytné informace včetně kopie provedených studií a jakéhokoli jiného dostupného materiálu prokazujícího, že potravina nebo složka potraviny je v souladu s kritérii uvedenými v čl. 3 odst. 1, a dále vhodný návrh obchodní úpravy a označování potraviny nebo složky potraviny podle požadavků článku 8. Dále se k žádosti připojí dokumentac[e].

2. Po obdržení žádosti zajistí členský stát uvedený v čl. 4 odst. 1 provedení prvního posouzení. [...]

Komise neprodleně zašle členským státům kopii dokumentace poskytnutou žadatelem a název subjektu příslušného pro provedení prvního posouzení.

3. Zpráva o prvním posouzení [...] [určí], zda se požaduje či nepožaduje další posouzení potraviny nebo složky potraviny podle článku 7.

I - 2902

Článek 7

1. Pokud je požadováno další posouzení podle čl. 6 odst. 3 nebo pokud je podána námitka podle čl. 6 odst. 4, rozhodne se o souhlasu postupem podle článku 13.

2. Rozhodnutí vymezí působnost tohoto souhlasu a popřípadě stanoví

- podmínky použití potraviny nebo složky potraviny,

- označení potraviny nebo složky potraviny a její specifikaci,

- zvláštní požadavky na označování podle článku 8.

3. Komise neprodleně uvědomí žadatele o přijatém rozhodnutí. Rozhodnutí se zveřejňují v *Úředním věstníku Evropských společenství*“

3. Rozhodnutí 2000/196

9. Článek 13 nařízení č. 258/97 stanoví:

„1. Má-li být zahájen postup podle tohoto článku, je Komisi nápomocen Stálý výbor pro potraviny (dále jen ‚výbor‘).

10. Třetí právní východisko rozhodnutí 2000/196 uvádí:

2. Věc přednese výboru jeho předseda, a to buď z vlastního podnětu, nebo na žádost zástupce členského státu.

„s ohledem na žádost podanou profesorem J. Geunsem, Laboratoire de physiologie des végétaux, KUL, příslušným belgickým orgánům dne 5. listopadu 1997 o uvedení ‚Stevia rebaudiana Bertoni: rostliny a sušené listy‘ na trh jako nové potraviny nebo nové složky potravin. (*neoficiální překlad*)“

3. Zástupce Komise předloží výboru návrh opatření, která mají být přijata. Výbor zaujme stanovisko k návrhu ve lhůtě, kterou může předseda stanovit podle naléhavosti věci. Stanovisko se přijímá většinou stanovou v čl. [205] odst. 2 Smlouvy pro přijímání rozhodnutí, která má Rada přijímat na návrh Komise. Hlasům zástupců členských států ve výboru je přidělena váha stanovená v uvedeném článku. Předseda nehlasuje.

11. Body odůvodnění rozhodnutí 2000/196 znějí takto:

4. a) Komise přijme zamýšlená opatření, jsou-li v souladu se stanoviskem výboru.

„(1) Zpráva o prvním posouzení vypracovaná příslušnými belgickými orgány dochází k závěru, že na základě poskytnutých informací nemůže být udělen souhlas s uvedením výrobku na trh.

(2) V odpověď na zprávu o prvním posouzení zaslal žadatel Komisi doplňující dokumentaci; Komise tyto informace sdělila členským státům a Vědeckému výboru pro potraviny.

(3) Bylo provedeno další posouzení na základě článku 7 nařízení. Vědecký výbor pro potraviny vydal dne 17. června 1999 stanovisko, které z podstatné části potvrzuje zprávu o prvním posouzení.

[...]“

- (4) *Stevia rebaudiana* Bertoni, rostliny a sušené listy, je novou potravinou ve smyslu nařízení (ES) č. 258/97; jelikož se neprokázalo, že výrobek vyhovuje kritériím stanoveným v čl. 3 odst. 1 nařízení, nesmí být uveden na trh Společenství.
13. Za názvem rozhodnutí 2000/196 následuje zmínka, že „[p]ouze nizozemské znění je závazné.“ (*neoficiální překlad*)

- (5) Opatření přijatá tímto rozhodnutím jsou v souladu se stanoviskem Stálého výboru pro potraviny. (*neoficiální překlad*)“
- B – *Vnitrostátní právo*

12. Články 1 a 2 rozhodnutí 2000/196 stanoví:

„Článek 1

„*Stevia rebaudiana* Bertoni: rostliny a sušené listy“ nesmí být uveden na trh Společenství jako potravina nebo složka potravin.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno profesoru J. Geunsovi, Laboratoire de physiologie des végétaux, KUL, Kardinal Mercierlaan 92, 3001 Heverlee, Belgie. (*neoficiální překlad*)“

14. Podle čl. 2 odst. 1 bodu 1 bavorského zemského zákona o dozoru nad potravinami (Bayerisches Lebensmittelüberwachungsgesetz) ze dne 11. listopadu 1997⁵ mohou orgány při plnění svých úkolů přijímat individuální rozhodnutí k předcházení či zamezení jednání v rozporu s právními předpisy v oblasti potravin.

15. Ustanovení § 3 odst. 1 nařízení o nových potravinách a nových složkách potravin (Neuartige Lebensmittel- und Lebensmittelzutaten-Verordnung)⁶ stanoví, že osoba odpovědná za uvádění výrobků na trh nemůže uvádět na trh potraviny a složky potravin ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 258/97, nebylo-li postupy upravenými v § 3 odst. 2 uvedeného nařízení vydáno rozhodnutí o souhlasu.

5 — GVBl. s. 738, ve znění použitelném do 31. prosince 2002 [viz článek 2 zákona ze dne 24. prosince 2002 (GVBl. s. 981)].

6 — Ve znění zveřejněném dne 14. února 2000 (BGBl. 2000 I, s. 123) a naposledy pozměněném zákonem ze dne 6. srpna 2002 (BGBl. 2002 I, s. 3082, 3099).

III – Skutkové okolnosti věci v původním řízení a předběžné otázky

16. Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že společnost Mensch und Natur vyrábí a uvádí na trh různé druhy čaje. U některých druhů čaje se jako sladidlo používají výtažky listů stevia původem z Jižní Ameriky.

17. Komise ve svém rozhodnutí 2000/196 ze dne 22. února 2000 rozhodla, že stevia nesmí být uváděna na trh Společenství jako potravinová složka potravin. Toto rozhodnutí bylo přijato v návaznosti na žádost podanou profesorem Geunsem a bylo určeno jemu.

18. Rozhodnutím ze dne 8. dubna 2003, jehož adresátem byla společnost Mensch und Natur, zakázal Landratsamt Bad Tölz-Wolfratshausen (úřad zemské rady okresu Bad Tölz-Wolfratshausen) uvádění několika druhů čaje na trh pod hrozbou správní pokuty ve výši 500 eur.

19. Landratsamt ve svém rozhodnutí ze dne 8. dubna 2003 konstatoval, že povolení stevia jako nové potravinové látky bylo zamítnuto rozhodnutím 2000/196 a že toto rozhodnutí ukládá všem členským státům povinnost zakázat její uvedení na trh. Poukázal na to, že společnost Mensch und Natur neprokázala, že před

vstupem nařízení č. 258/97 v platnost, k němuž došlo dne 15. května 1997, již bylo na trh Společenství uvedeno nikoli nevýznamné množství dotčených druhů čaje určených k lidské spotřebě.

20. Společnost Mensch und Natur podala proti rozhodnutí ze dne 8. dubna 2003 žalobu k Bayerisches Verwaltungsgericht München (správní soud v Mnichově), přičemž tvrdila, že výrobky obsahující stevia byly vyvíjeny od počátku 90. let 20. století jejími právními předchůdci a že od doby počínající před 15. květnem 1997 byly na trh Společenství uvedeny statisíce výrobků prostřednictvím zásilkového prodeje a obchodů s přírodními produkty. Krom toho došla společnost Mensch und Natur k závěru, že rozhodnutí 2000/196 pro ni není závazné.

21. Bayerisches Verwaltungsgericht München vyhověl této žalobě rozsudkem ze dne 13. května 2004.

22. Freistaat Bayern se proti tomuto rozsudku odvolal k Bayerischer Verwaltungsgerichtshof.

23. Posledně uvedený soud měl za to, že k rozhodnutí jsou nezbytná určitá vyjasnění k výkladu práva Unie, a proto se rozhodl

přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

zajištění fungování vnitřního trhu s novými potravinami, a jednak ochranu veřejného zdraví před riziky, jež mohou tyto potraviny vyvolat⁷.

„1) Brání čl. 249 čtvrtý pododstavec ES výkladu, podle něhož je rozhodnutí Komise, které je podle svého znění určeno pouze určité osobě, závazné i pro další podniky, s nimiž je třeba s ohledem na smysl a účel rozhodnutí zacházet stejně?

2) Je rozhodnutí [2000/196], podle jehož článku 1 není povoleno uvádět na trh Společenství [stevia] jako novou potravinu nebo složku potravin, závazné také pro [společnost Mensch und Natur], která [uvedený výrobek] v současné době uvádí na trh Společenství?“

25. Uvedené nařízení má totiž za cíl vytvořit ve Společenství společné standardy v oblasti nových potravin a nových složek potravin, což se zejména projevuje, jak vyplývá z jeho druhého bodu odůvodnění, zavedením jednotného posuzování jejich bezpečnosti prostřednictvím postupu Společenství před tím, než jsou uvedeny na trh Společenství⁸.

IV – Analýza

A – Úvodní poznámky

24. Je třeba připomenout, že nařízení č. 258/97 sleduje dvojí cíl, a sice jednak

26. K uvedení na trh nové potraviny nebo nové složky potravin, jež jsou vymezeny v čl. 1 odst. 2 nařízení č. 258/97, je nezbytný buď souhlas, nebo rozhodnutí určené žadateli, že se souhlas nevyžaduje. Za tímto účelem podá osoba odpovědná za uvedení výrobku na trh Společenství žádost členskému státu, v němž má být výrobek uveden na trh poprvé. Zároveň zašle kopii této žádosti Komisi.

⁷ — Viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 9. září 2003, Monsanto Agricoltura Italia a další (C-236/01, Recueil, s. I-8105, bod 74).

⁸ — Rozsudek ze dne 15. ledna 2009, M-K Europa (C-383/07, Sb. rozh. s. I-115, bod 23).

27. Provede se první posouzení podle článku 6 nařízení č. 258/97. Po skončení postupu podle čl. 6 odst. 4 uvědomí členský stát žadatele neprodleně,

státem, nebo Komisí. Krom toho je zřejmé, že rozhodnutí je přijímáno na základě informací obsažených v dokumentaci poskytnuté žadatelem, aniž jsou třetí dotčené osoby vyzvány k předložení připomínek.

- že může uvést potravinu nebo složku potraviny na trh, pokud se nevyžaduje další posouzení podle čl. 6 odst. 3 a pokud nebyla předložena žádná důvodná námitka podle čl. 6 odst. 4,

B – *K předběžným otázkám*

nebo

- že se podle článku 7 vyžaduje rozhodnutí o souhlasu.

30. Po přezkoumání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a předložených vyjádření se domnívám, že pro podání užitečné odpovědi na předběžné otázky není třeba zevrubně analyzovat dosah pojmu „rozhodnutí“ ve smyslu čl. 249 čtvrtého pododstavce ES. Odpověď vyplyne z analýzy kontrolního systému uvádění na trh upraveného nařízením č. 258/97.

28. V návaznosti na oznámení může být v závislosti na konkrétním případě vydáno buď vnitrostátní rozhodnutí, nebo rozhodnutí Komise.

31. Obě předběžné otázky mohou být spojeny. Předkládající soud si v zásadě přeje vědět, zda takové rozhodnutí Komise, jako je rozhodnutí ze dne 22. února 2000, které je přijato v rámci nařízení č. 258/97 a kterým se zamítá uvedení určitého výrobku na trh, brání tomu, aby orgán členského státu v pozdějším správním nebo soudním řízení zkoumal, zda potravina nebo složka potravin, která je předmětem uvedeného individuálního rozhodnutí, byla uvedena na trh jinou osobou před vstupem nařízení v platnost v nikoli nevýznamném rozsahu, a to za účelem zjištění, zda potravina nebo složka potravin spadá, či nespadá do působnosti uvedeného nařízení.

29. V současném systému je každé rozhodnutí, kterým se povoluje nebo zamítá nová potravina nebo nová složka potravin, individuálním rozhodnutím, které je v závislosti na konkrétním případě přijato buď členským

1. Systém zavedený nařízením č. 258/97

32. Na základě režimu zavedeného nařízením č. 258/97 musí být k uvedení výrobků vymezených čl. 1 odst. 2 na trh udělen předchozí souhlas na základě čl. 4 odst. 1. Tato oznamovací povinnost a povinnost podat žádost ve skutečnosti odpovídá implicitnímu zákazu uvádět na trh novou potravinu nebo novou složku potravin bez udělení souhlasu.

33. V současné době není výslovný zákaz uvádění nových potravin nebo nových složek potravin na trh bez udělení souhlasu upraven v samotném nařízení č. 258/97, ale spíše ve vnitrostátních právních předpisech, které stanoví podmínky jeho použití⁹. Podotýkám, že budoucí systém navržený Komisí by takový zákaz zavedl¹⁰.

34. Je nutno konstatovat dvě skutečnosti. Zaprvé, jestliže potravina nebo složka potravin nespadá do působnosti nařízení č. 258/97 (například proto, že před vstupem uvedeného nařízení v platnost nebyla ve významné míře

používána k lidské spotřebě)¹¹, nevyžaduje se podle tohoto nařízení žádné oznámení ani souhlas. Zadruhé, jestliže potravina nebo složka potravin odpovídá definici obsažené v nařízení č. 258/97, nesmí být uvedena na trh bez udělení souhlasu nebo bez vydání rozhodnutí, že souhlasu není třeba¹².

35. Žádost o udělení souhlasu může vyústit ve správní rozhodnutí, kterým se požadovaný souhlas uděluje, nebo odpírá. Není-li souhlas udělen, použije se obecné pravidlo upravené nařízením č. 258/97, a sice zákaz uvést na trh výrobek, na nějž se uvedené řízení vztahuje. Krom toho není důležité, zda Komise přijala kladné nebo záporné rozhodnutí v návaznosti na žádost o udělení souhlasu týkající se téže potraviny nebo složky potravin, která však byla podána jiným žadatelem: společnost Mensch und Natur by vždy měla podat orgánům vlastní žádost o udělení souhlasu na základě nařízení 258/97.

36. Z toho plyne, že se právní situace společnosti Mensch und Natur nemění v závislosti na tom, zda rozhodnutí Komise určené jiné

9 — Viz Gerstberger, I., „The Proposal for a revised Novel Food Regulation – An Improvement for the Worse?“, *European Food and Feed Law Review*, 2008, č. 4, s. 215.

10 — Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o nových potravinách, kterým se mění nařízení (ES) č. [1331/2008] [KOM(2007)872 v konečném znění].

11 — Viz rozsudek ze dne 9. června 2005, HLH Warenvertrieb a Orthica (C-211/03, C-299/03 a C-316/03 až C-318/03, Sb. rozh. s. I-5141, bod 88).

12 — Článek 1 odst. 3 nařízení č. 258/97 stanoví mechanismus, který umožňuje vyjasnit individuální rozsah působnosti. Podle judikatury Soudního dvora však jednotlivec nemůže tento postup zahájit [viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek M-K Europa (bod 43)].

osobě dospělo ke kladnému nebo zápornému výsledku. Pokud by naproti tomu vnitrostátní orgán nebo Komise dospěly postupem stanoveným v nařízení č. 258/97 ke zjištění, že stevia není novou potravinou, mohla by se společnost Mensch und Natur dovolávat této skutečnosti u kteréhokoli vnitrostátního orgánu.

informací o jeho bezpečnosti nemůže být souhlas na základě nařízení udělen¹³.

2. Právní účinky rozhodnutí 2000/196

37. Dále je třeba zkoumat, jaké otázky byly vyřešeny rozhodnutím Komise. V případě správního rozhodnutí je totiž běžné, že určitým způsobem vymezí skutkový stav a stanoví důsledky, které z něj s ohledem na použitelný regulační rámec na základě jeho posouzení vyplývají.

40. Hlavním právním účinkem rozhodnutí 2000/196 je neexistence kladného rozhodnutí, jímž by bylo povoleno uvedení dotčeného výrobku na trh. Adresát uvedeného rozhodnutí tedy nadále nesmí uvést daný výrobek na trh jako novou potravinu. Přímým důsledkem neexistence kladného rozhodnutí je, že zákaz stanovený nařízením č. 258/97 je pro dotčený výrobek zachován v celém rozsahu.

38. Kvalifikace rostliny stevia jako nové potraviny ve smyslu nařízení č. 258/97 byla provedena ve čtvrtém bodě odůvodnění rozhodnutí 2000/196.

41. Avšak skutečnost, že Komise zamítne žádost určité osoby, nebrání téže osobě v podání nové žádosti. Totéž platí v případě žádosti podané jinou osobou: záporné

39. Na tomto základě zkoumala Komise žádost o uvedení dotčeného výrobku na trh a konstatovala, že vzhledem k nedostatku

13 — Existují patrně pouze tři případy, kdy postup na úrovni Společenství vyústil v rozhodnutí Komise, kterým je zakázáno uvést na trh výrobek jako novou potravinu nebo novou složku potravin, mezi něž patří stevia, která je předmětem rozhodnutí 2000/196. Pokud jde o ostatní dva případy, viz rozhodnutí Komise 2001/17/ES ze dne 19. prosince 2000, kterým se zamítá uvádění „orechů nangai“ (*Canarium indicum* L.) na trh jako nové potraviny nebo nové složky potravin podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 (Úř. věst. 2001, L 4, s. 35), a rozhodnutí Komise 2005/580/ES ze dne 25. července 2005, kterým se zamítá uvádění betainu na trh jako nové potraviny nebo nové složky potravin podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 (Úř. věst. L 199, s. 89).

rozhodnutí Komise nerozhoduje o otázce s konečnou platností.

však bylo podáno jiným žadatelem. Vnitrostátní orgány musejí náležitě zohlednit rozhodnutí Komise obsahující takovéto zjištění.

42. Všechny zúčastněné strany se shodují na tom, že rozhodnutí Komise je rozhodnutím individuálním. Je jasné, že na základě čl. 249 čtvrtého pododstavce ES a samotného znění rozhodnutí 2000/196 je toto rozhodnutí závazné pouze pro svého adresáta. Tímto rozhodnutím je žadateli odepřen souhlas, který je výjimkou ze zákazu uvádět na trh novou potravinu nebo novou složku potravin. Zde však vyvstává otázka, zda toto rozhodnutí přesto může mít účinky na jinou osobu a na orgány členského státu, které posuzují jednáni této jiné osoby.

44. Pokud by však Komise přijala rozhodnutí, kterým by udělila souhlas určité osobě, mohl by být pro novou potravinu nebo novou složku potravin, která je v podstatě rovnocenná stávajícím potravinám nebo složkám potravin, udělen opětovně souhlas jiným osobám na základě zjednodušeného postupu.

3. Neexistence závazného účinku skutkových zjištění

45. Společnost Mensch und Natur však tvrdí, že stevia není novou potravinou ani novou složkou potravin.

43. Pokud Komise vydá záporné rozhodnutí, jsou členské státy na základě zásady loajality povinny zajistit, aby výrobek, který je předmětem tohoto záporného rozhodnutí, nebyl uveden na trh žadatelem, tedy adresátem rozhodnutí. Členským státům mimoto přísluší zajistit, aby bylo na dotyčnou potravinu nahlíženo tak, že nebyla povolena, v rámci kontroly trhu s potravinami a v případě, že vnitrostátní orgán přezkoumává případné nové oznámení týkající se téhož výrobku, které

46. Správního řízení zavedeného nařízením č. 258/97 se účastní žadatel, členské státy a Komise. Pokud se nemýlím, nejsou třetí osoby v tomto řízení nadány procesními právy. Není ani nutné, ani možné, aby třetí osobě bylo umožněno předložit formálně své

připomínky, a třetí osoba, která není bezprostředně dotčena, nemá právo napadnout rozhodnutí Komise, které jí není určeno.

47. Jelikož aktem přijatým Komisí je rozhodnutí, a nikoli nařízení, plyne z toho, že vnitrostátní orgány jsou oprávněny zkoumat, zda potravinu či složku potravin, jež je předmětem pozdější žádosti, je novou potravinou či novou složkou potravin. Totéž platí v případech správních a trestních řízení, jejichž účelem je kontrola uvedení na trh potravin, jejíž kvalifikace jako nové potravin je zpochybňována. Je to dáno tím, že závazný účinek skutkových zjištění učiněných správním orgánem se omezuje na otázku, kterou zkoumal v rámci procesu přijímání individuálního rozhodnutí zahájeného v návaznosti na podání žádosti.

48. Podle čl. 1 odst. 3 nařízení č. 258/97 může být postupem podle článku 13 stanoveno, zda určitý typ potravin nebo složky potravin spadá do rozsahu působnosti nařízení stanoveného v čl. 1 odst. 2 nařízení č. 258/97. Tento postup nicméně nemůže být zahájen soukromou osobou.

49. Právní situace, která vyplývá z tohoto procesu, je problematická pro vnitřní trh v tom, že souhlas je udělován samostatně pro každou novou potravinu nebo pro každou novou složku potravin a pro každého žadatele. Zdá se mi, že Komise tyto problémy rozpoznala a že její výše zmíněný návrh by mohl vnést do systému jasno. Komise zejména navrhl, aby na rozdíl od stávajícího režimu byl každý souhlas udělen nařízením a aby byl souhlas udělován jmenovitě pouze v některých výjimečných případech. Tento systém by krom toho převzal jednotný schvalovací proces, který se již používá pro některé jiné látky.

50. Z výše uvedeného dovozují, že rozhodnutí Komise 2000/196 nebrání tomu, aby orgán členského státu ve správním nebo soudním řízení zkoumal, zda potravinu nebo složku potravin byla uvedena na trh v nikoli nevýznamném rozsahu před 15. květnem 1997, za účelem zjištění, zda tento druh výrobku spadá, či nespadá do působnosti nařízení č. 258/97.

V – Závěry

51. Vzhledem k výše uvedenému navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené Bayerischer Verwaltungsgerichtshof takto:

„Takové rozhodnutí Komise, jako je rozhodnutí ze dne 22. února 2000, kterým se zamítá uvádění ‚Stevia rebaudiana Bertoni: rostliny a sušené listy‘ na trh jako nové potraviny nebo nové složky potravin podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 ze dne 27. ledna 1997 o nových potravinách a nových složkách potravin, které je závazné v celém rozsahu pro ty, jimž je určeno, nebrání tomu, aby orgán členského státu v pozdějším správním nebo soudním řízení zkoumal, zda potravina nebo složka potravin, která byla předmětem uvedeného individuálního rozhodnutí, byla uvedena na trh jinou osobou v nikoli nevýznamném rozsahu před vstupem uvedeného nařízení v platnost, za účelem zjištění, zda potravina nebo složka potravin spadá, či nespadá do působnosti uvedeného nařízení.“